הלכה · משנה תורה · מפרשים · כסף משנה · ספר נשים

כסף משנה על משנה תורה, הלכות נערה בתולה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

כסף משנה על משנה תורה, הלכות נערה בתולה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/כסף-משנה-על-משנה-תורה-הלכות-נערה-בתולה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 4
הלכה ג 4
הלכה ה 5
הלכה ו 5
הלכה ז 5
הלכה ח 6
הלכה ט 6
הלכה י 8
הלכה יא 8
הלכה יב 8
הלכה יג 9
הלכה טו 9
פרק ב 9
הלכה א 9
הלכה ב 9
הלכה ד 9
הלכה ו 10
הלכה ז 10
הלכה ח 10
הלכה י 10
הלכה יב 10
הלכה יג 11
הלכה יד 11
הלכה טו 11
הלכה טז 12
הלכה יז 12
פרק ג 13
הלכה א 13
הלכה ב 13
הלכה ג 14
הלכה ה 14
הלכה ו 14
הלכה ז 14
הלכה ח 14
הלכה ט 15
הלכה י 15
הלכה יא 15
הלכה יב 15

פרק א

הלכה א

מי שהיתה בתולה וכו'. משנה בפרק יש בכור (בכורות דף מ"ט:) חמשים של אונס ומפתה בשקל הקדש במנה צורי:

הלכה ב

כל הנבעלת בשדה הרי זו בחזקת אנוסה וכו'. כתב הראב"ד חיי ראשי איני יודע מה תועלת יש בה אם יש שם עדים יבאו ויעידו ואם אין שם עדים קנס אין שם וכו'. י"ל כמו שכתב בעל מגדל עוז שאם ראו העדים מרחוק ששכב עמה ולא ידעו אם באונס אם ברצון אם היה בעיר חזקה שהיא מפותה אם לא צעקה ולא העידו העדים ששלף וכו' ואם היה בשדה חזקה שהיא אנוסה:

הלכה ג

המפותה שלא רצתה להנשא למפתה וכו'. בפרק אלו נערות (כתובות דף ל"ט) שנינו האונס נותן מיד המפתה לכשיוציא ובגמרא לכשיוציא אשתו היא אמר אביי אימא לכשלא יכנוס ופירש"י אשתו היא וכי אשתו היא כבר דקאמר לכשיוציא, לכשלא יכנוס שתמאן היא או אביה או המפתה עצמו, תניא נ"ה וכו' ואחד האונס ואחד המפתה בין היא ובין אביה יכולים לעכב בשלמא מפותה כתיב אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה מנין ת"ל ימאן מ"מ אלא אונס בשלמא איהי כתיב ולו תהיה מדעתה אלא אביה מנ"ל אמר אביי שלא יהא חוטא נשכר רבא אמר ק"ו ומה מפתה שלא עבר אלא על דעת אביה בלבד בין היא בין אביה יכולים לעכב אונס שעבר על דעת אביה ועל דעת עצמה לא כ"ש וכו' תניא אידך אף על פי שאמרו אונס נותן מיד כשיוציא הוא אין לה עליו כלום כשיוציא מי מצי מפיק לה אימא כשתוציא היא אין לה עליו כלום מת יצא כסף קנסה בכתובתה ר"י בר יהודה אומר יש לה כתובה מנה במאי קא מיפלגי רבנן סברי טעמא מאי תקינו רבנן כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והא לא מצי מפיק לה ור"י בר יהודה סבר הא נמי מצער לה עד דאמרה היא לא בעינא לך. ופירש"י אע"פ שאמרו אונס נותן מיד כשיוציאנה אין לה עליו כלום ולא אמרינן אין קנסה תחת כתובתה שהרי לאביה נותן מיד אלא כסף קנסה הוא כתובתה וכן אם מת יצא כסף קנסה בכתובתה. מי מצי מפיק לה לא יוכל לשלחה כתיב כשתצא היא אם יצתה מאליה ותבעה הימנו גט:

ומ"ש רצתה היא ואביה ולא רצה הוא כופין אותו וכו' אפי' היא חגרת או סומא וכו'. משנה שם (דף ל"ט) האונס שותה בעציצו וכו' כיצד שותה בעציצו אפילו היא חגרת אפילו היא סומא ואפילו היא מוכת שחין נמצא בה דבר ערוה או שאינה ראויה לבא בישראל אינו רשאי לקיימה שנאמר ולו תהיה לאשה אשה [שהיא] ראויה לו:

הלכה ה

ומ"ש רבינו אפילו מחייבי עשה ואפילו שניה. מ"ש חייבי עשה ניחא דשפיר איכא למימר דבכלל אינה ראויה לבא בקהל היא ותניא בפרק אלו נערות (כתובות דף כ"ט:) ולו תהיה לאשה שמעון התימני אומר אשה שיש בה הויה ר"ש בן מנסיא אומר אשה הראויה לקיימה מאי בינייהו ממזרת ונתינה איכא בינייהו ומסקינן דאפילו חייבי עשה אין ראוי לקיימה אבל שניה קשה כיון דמדאורייתא שריא אשה שהיא ראויה לו היא ואפשר דכיון דמדכתיב ושמרתם את משמרתי מצאו חכמים מקום לאסור שניות שפיר איכא למימר דשניה אימעיטא מולו תהיה לאשה ובלאו הכי כיון דכל מילי דרבנן אסמכינהו אלאו דלא תסור שפיר איכא למימר דשנייה אימעיטא מולו תהיה לאשה ודקדק רבינו לכתוב אחר שישאנה כלומר דאילו נמצא דבר ערוה קודם שישאנה אינה נאסרת עליו:

הלכה ו

כהן גדול שאנס בתולה וכו'. בפרק אלו נערות (כתובות דף ל"ט):

הלכה ז

אע"פ שנאמר כו'. פ' אלו הן הלוקין (מכות דף י"ד וט"ו) א"ר יוחנן כל ל"ת שקדמו עשה לוקין עליו ופירש"י אפילו למ"ד לאו שניתק לעשה אין לוקין עליו וכו' אשמעינן ר' יוחנן דה"מ בעשה הבא אחר הלאו שאין אתה יכול לקיימו אלא לאחר עבירת הלאו אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עבירת הלאו אין זה ניתוק הלאו ואפי' תקיימנו אחר עבירת הלאו לא נפטרת מהמלקות עכ"ל. ומסיק בגמ' דהדר ביה משום דקשיא ליה מדתניא אונס שגירש אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה אמאי ל"ת שקדמו עשה הוא ולילקי ופי' רש"י משום דקשיא ליה אונס נערה בתולה דאשכחן ביה לא תעשה שקדמו עשה דכתיב ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה ותניא עלה שיקיים את העשה אם גירשה יחזירנה ופטור אלמא לאו שניתק לעשה חשיב ליה אם ישראל הוא שיכול לקיים העשה ויחזירנה מחזיר ואינו לוקה ואם כהן הוא שאסור בגרושה לוקה ואינו מחזיר ואמאי אם ישראל הוא מחזיר ואינו לוקה אם איתא לדרבי יוחנן הא לא תעשה שקדמו עשה הוא עכ"ל:

ומ"ש מתה גרושתו קודם שיחזירנה או נתקדשה לאחר. נלמד ממה שאמרו (שם ט"ו:) אם כהן הוא לוקה ובפרק הנזכר תני תנא קמיה דר' יוחנן מל"ת שיש בה קום עשה קיים עשה שבה פטור ביטל עשה שבה חייב א"ל [ר"י] מאי קא אמרת קיים פטור לא קיים חייב ביטל חייב לא ביטל פטור תני קיימו ולא קיימו כך היא גירסת הרי"ף כלומר אע"פ שלא ביטלו לעשה כיון שלא קיימו לוקה על ל"ת ופי' נמוקי יוסף כלומר תפוס רישא דוקא דאם לא קיימו חייב דמיד שהתרו בו ב"ד לתקן הלאו ולא תיקן שוב אין לו תקנה לתקן אותו ולוקה:

הלכה ח

ומאימתי יהיה לבת קנס וכו' עד אין לה קנס. בפרק אלו נערות (כתובות דף מ':) וכחכמים וכן פסקו הרי"ף והרא"ש והביאו ראיות לדבריהם ולאפוקי מר"ח והראב"ד שפסקו כר"מ ומפ' טעמייהו דחכמים בגמרא משום דאמר קרא אפילו קטנה במשמע כלומר דכתיב נער בלא ה"א:

הלכה ט

ואחת שיש לה אב וכו'. משנה שם יתומה שנתארסה ונתגרשה ר' אליעזר אומר האונס חייב והמפתה פטור ואיפסיקא בגמרא הלכתא כוותיה ואע"ג דבגמרא אמרינן דמתניתין ביתומה בחיי האב מ"מ מינה ילפינן ליתומה ממש:

ואלו שאין להם קנס הבוגרת. בס"פ אלו נערות.

ומ"ש והממאנת והאילונית שם (דף ל"ה:) ת"ר וכו' הממאנת אין לה קנס ולא פיתוי איילונית אין לה לא קנס ולא פיתוי ופירש"י הממאנת בבעלה כגון יתומה שהשיאתה אמה [או אחיה] ומיאנה בבעלה אין לה קנס שאינה בחזקת בתולה ובגמרא הממאנת אין לה קנס ולא פיתוי הא קטנה בעלמא אית לה מני רבנן היא דאמרי קטנה יש לה קנס אימא סיפא איילונית אין לה לא קנס ולא פיתוי אתאן לר"מ דאמר קטנה אין לה קנס והא מקטנותה יצתה לבגר רישא רבנן וסיפא ר"מ וכ"ת כולה ר"מ היא ובממאנת סבר לה כר' יהודה ומי סבר לה והתניא עד מתי הבת ממאנת עד שתביא שתי שערות דברי ר"מ ר' יהודה אומר עד שירבה שחור על הלבן וכו' האי תנא סבר לה כר"מ בחדא ופליג עליה בחדא ופירש"י איילונית שאין לה סימני נערות לעולם וכו' אין לה קנס לפי שאין קנס אלא לנערה וזו שלא תביא שתי שערות לעולם כל כ' שנה היא בחזקת קטנה ומשם ואילך בוגרת וכו' ובממאנת סובר לה כר' יהודה דאמר נערה ממאנת והכי תידוק מינה נערה ממאנת אין לה קנס הא נערה בעלמא יש לה קנס וכו' ופליג עליה בממאנת ואמר עד שירבה השחור וכי תנא הממאנת אין לה קנס הא הראויה למאן יש לה קנס בנערה

קאמר עכ"ל. משמע בהדיא דלרבנן דאמרי קטנה יש לה קנס אילונית יש לה קנס ולר"מ דאמר קטנה אין לה קנס אילונית אין לה קנס ורבינו שפסק בקטנה יש לה קנס ופסק דאילונית אין לה קנס יש לתמוה עליו דהוי כמזכה שטרא לבי תרי וכבר השיגו הראב"ד וכתב וז"ל גם זה טעות שהאיילונית לדברי חכמים וכו'. וגם ההגהות תמהו עליו וגם הטור תמה עליו וכתב וז"ל כתב הרמב"ם הבוגרת האילונית והממאנת אין לה קנס שהרי הוא פסק כרבנן שקטנה יש לה קנס והאיילונית דינה כקטנה עד שתהיה בת כ' שנה ומשם ואילך דינה כבוגרת שמקטנותה יוצאה לבגר עכ"ל. ואפשר לדחות ולומר שסובר רבינו דכיון דגבי קנס נערה כתיב אע"ג דלחכמים קטנה בכלל כיון דמדכתיב נערה חסר ה"א מפקינן לה כדאיתא בגמרא איכא למימר דהיינו דוקא קטנה דאתיא לידי נערות אבל אילונית דלא אתיא לידי נערות לא והיינו פשטא דברייתא דהממאנת והאיילונית אין להן קנס ואע"ג דגמרא שני לה בגווני אחריני היינו למאי דס"ד דמקשה דאיילונית לחכמים יש לה קנס אבל לפום קושטא לחכמים נמי לית לה קנס ומהר"י קולון בשורש קל"ח תירץ שרבינו מפרש דהא דמסיק האי תנא סבר לה כוותיה בחדא היינו דאילונית אין לה קנס ופליג עליה בחדא היינו דקטנה יש לה קנס:

ומ"ש רבינו דשוטה וחרשת אין להן קנס. שם איילונית אין לה לא קנס ולא פתוי ורמינהי החרשת והשוטה והאיילונית יש להן קנס ויש להן טענת בתולים וכו' אין להן טענת בתולים כלומר וכיון שאינן בחזקת בתולות אין להן קנס ומשני הא ר"ג הא רבי יהושע כלומר דלר"ג אין להן טענת בתולים ולרבי יהושע יש להן וכיון דקי"ל כר"ג ממילא ידעינן דאין להן קנס:

והראב"ד כתב אף זו טעות דלהדיא לרבנן יש להן קנס ופיתוי עד כאן לשונו. טעמו מדאמרינן בגמרא שכתבתי בסמוך איילונית אין לה לא קנס ולא פיתוי ורמינהו החרשת והשוטה והאיילונית יש להן קנס ויש להן טענת בתולים והא מאי רומיא הא ר"מ והא רבנן כלומר דברייתא דאיילונית אין לה קנס כר"מ ובריתא דאיילונית יש להן קנס [כרבנן וכיון דבההיא ברייתא דאתיא כרבנן קתני דחרשת ושוטה יש להן קנס] הכי נקטינן זהו נראה טעמו של הראב"ד וכבר כתבתי בסמוך טעמו של רבינו שמאחר שבגמרא מוקי ההיא ברייתא כרבי יהושע אבל לר"ג דקי"ל כוותיה חרשת ושוטה אין להן טענת בתולים ממילא שמעינן דלית להו קנס:

ומ"ש מי שיצא עליה שם רע בילדותה וכו'. שם מי שיצא עליה שם רע בילדותה אין לה לא קנס ולא פיתוי וכו' ה"ד אילימא וכו' דנפק עלה קלא דזנאי והא אמר רבא יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין לה אלא דאתו בי תרי ואמרי לדידהו תבעתינהו באיסורא:

ומ"ש והמגורשת מן הנישואין וכו'. בפ"ק דכתובות (דף י"א) תנן בתולה מן הנישואין אלמנה גרושה וחלוצה וכו' ואין להן טענת בתולים ואם היא גרושה מן האירוסין יש לה טענת בתולים [ע"כ] וכל שיש לה טענת בתולים הרי היא בחזקת בתולה ויש לה קנס וכל שאין לה טענת בתולים הרי היא בחזקת בעולה ואין לה קנס ובפרק אלו נערות (כתובות דף ל"ח) תנן נערה שנתארסה ונתגרשה ר"י הגלילי אומר אין לה קנס ר"ע אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה וידוע דהלכה כר"ע.

ומ"ש ואם נתפתתה אין לה קנס זה פשוט דמאחר שקנסה לעצמה כיון שנתפתית ונתרצית לו הרי מחלה לו:

הלכה י

הגיורת והשבויה וכו'. זה נלמד מדתנן בפירקא קמא דכתובות (דף י"א) הגיורת השבויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד כתובתן מאתים ויש להן טענת בתולים [יתירות על כן אין להן טענת בתולים] (xא"ה משנה מפורשת היא (שם דף כ"ט ול"ו) לענין קנס עצמו. וכ"ה בב"י סי' קע"ז):

הלכה יא

היתה בתולה זו אסורה על האונס או המפתה וכו'. (דף כ"ט) ר"פ אלו נערות שיש להם קנס הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יש להן קנס אע"פ שהן בהכרת אין בהן מיתת בית דין. ובגמרא (דף ל"א:) ורמינהו אלו הן הלוקין הבא על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו ועל אחות אשתו ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה וקי"ל דאינו לוקה ומשלם אמר עולא ל"ק כאן באחותו נערה כאן באחותו בוגרת וכו' ר' יוחנן אמר אפי' תימא אחותו נערה כאן שהתרו בו כאן שלא התרו בו אלמא קסבר ר' יוחנן כל היכא דאיכא ממון ומלקות ואתרו ביה מילקא לקי ממונא לא משלם וידוע דהלכה כרבי יוחנן:

הלכה יב

ומ"ש היתה מחייבי עשה או שניות וכו'. שם (דף ל"ה:) ת"ר עריות ושניות לעריות אין להן לא קנס ולא פיתוי וכו' מאי עריות ומאי שניות לעריות אילימא עריות עריות ממש שניות מד"ס כיון דמדאורייתא חזיין אמאי אין להן קנס אלא עריות חייבי מיתות בית דין שניות חייבי כריתות אבל חייבי לאוין יש להן קנס ומני שמעון התימני היא איכא דאמרי עריות חייבי מיתות ב"ד וחייבי כריתות שניות חייבי לאוין ומני ר"ש בן מנסיא היא ופירש"י שמעון התימני בריש פירקין דאמר אשה שיש בה הויה ר"ש בן מנסיא דאמר אשה שראויה לקיימה עכ"ל. ופסק רבינו כלישנא בתרא דאמר שניות חייבי לאוין

ומשמע דוקא חייבי לאוין אבל חייבי עשה לא משום דלישנא בתרא הוא ועוד דאתיא כרבי יוחנן דאמר אין אדם לוקה ומשלם אבל חייבי עשה דלית בהו מלקות לא:

הלכה יג

ומה שכתב היתה מחייבי מיתת בית דין וכו'. משנה שם (דף ל"ב:) אלו [נערות] שאין להן קנס הבא על בתו על בת בתו על בת בנו על בת אשתו על בת בנה על בת בתה אין להן קנס מפני שמתחייב בנפשו שמיתתן בידי ב"ד וכל המתחייב בנפשו אינו משלם ממון שנאמר ולא יהיה אסון ענוש יענש ופירש"י ולא יהיה אסון ענוש יענש הא אם יהיה אסון לא יענש.

ומה שכתב רבינו והרי הוא אומר מכה נפש בהמה ישלמנה וכו' שם עלה ל"ח תנא דבי חזקיה:

הלכה טו

בא עליה ומתה וכו'. שם (ע"ב) בעלה הנזכר מימרא דאביי ואף על גב דאמרינן מילתא דפשיטא ליה לאביי מיבעיא ליה לרבא סובר רבינו דלא שבקינן מאי דפשיטא לאביי משום מאי דמספקא ליה לרבא וכן פסקו הרי"ף והרא"ש.

ומה שכתב רבינו והוא שתמות קודם שתעמוד בדין כן פירש רש"י והוא נלמד ממאי דתנן ריש פרק נערה שנתפתתה:

פרק ב

הלכה א

חמשים כסף של קנס הם דמי הנאת שכיבה בלבד וכו'. משנה פרק אלו נערות (כתובות דף ל"ט) המפתה נותן בושת ופגם וקנס בגמרא (דף מ') ואימא חמשים סלעים אמר רחמנא מכל מילי רבא אמר אמר קרא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף הנאת שכיבה חמשים מכלל דאיכא בושת ופגם.

ומ"ש יתר עליו האונס שהוא נותן את הצער שם במשנה.

ומ"ש שהנבעלת ברצונה אין לה צער וכו' שם בגמרא:

הלכה ב

ומה שכתב נמצא המפתה משלם שלשה דברים וכו' והאונס ארבעה וכו'. שם במשנה:

הלכה ד

(ג-ד) **קנס שוה בכל וכו'**. שם במשנה (דף מ') אי זהו בושת הכל לפי המבייש והמתבייש פגם רואין אותה כאילו היא שפחה נמכרת בשוק כמה היתה יפה וכמה היא יפה קנס

שוה בכל אדם וכל שיש לו קצבה מן התורה שוה בכל אדם ובפרק יש בערכין (ערכין דף י"ד:) שנינו אחד שאנס ופתה את הגדולה שבכהונה ואת הקטנה שבישראל נותן חמשים סלעים והבושת והפגם הכל לפי המבייש והמתבייש:

הלכה ו

ומ"ש רבינו שאדם רוצה לקנות שפחה בתולה ליתנה לעבדו וכו'. בפרק אלו נערות בגמרא (דף מ'):

הלכה ז

המפתה נותן בשת ופגם מיד וכו' עד אין לה כלום. משנה שם (דף ל"ט:):

הלכה ח

באו עליה שנים וכו'. שם (דף מ':) אילו באו עליה שנים וכו' יאמרו בעל שלימה חמשים ובעל פגומה חמשים ומפרשה רבינו על פי דרכו שכתב בפרק ראשון:

הלכה י

כל בת שיש לה קנס וכו' וכל בת שאין לה קנס כך אין לה לא בושת ולא פגם וכו'. כתב הטור על דברי רבינו איני מבין דבריו דמה תלוי צער ובשת ופגם בקנס דאע"פ שאין להן קנס למה לא יהא להן שאר הדברים. ובאמת גם בעיני יפלא וצריך עיון. ולענין בוגרת מפותה דאין לה בשת ופגם טעמא משום דמחלה וכ"כ מהרי"ק בשורש קס"ח וכן מפורש בגמרא ריש פרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מ"ב) בושתה ופגמה וקנסה לאביה [בגמרא] לאביה נמי פשיטא מדקא יהיב מפתה דאי לעצמה אמאי יהיב מפתה מדעתה עבד וכן כתבו הרי"ף והרא"ש פרק אלו נערות אהא דתנן בוגרת לא מכר ולא קנס דייקינן מינה הא בשת ופגם אית לה ודוקא אנוסה בוגרת אבל מפותה בוגרת אין לה כלום:

הלכה יב

אין אדם משלם קנס בכל מקום בהודאת פיו וכו' לפיכך האומר אנסתי או פתיתי בתו של פלוני וכו'. משנה פרק שבועת הפקדון (שבועות דף ל"ו:) וכת"ק:

ומ"ש לפיכך האומר אנסתי או פתיתי בתו של פלוני אינו משלם קנס אבל משלם בשת ופגם וצער בהודאת פיו. יש לתמוה על זה שהרי כתב בפרק ה' מהלכות חובל שאם הודה מעצמו פטור מן הנזק ומן הצער. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו נשאל על זה והשיב משפט הצער בנערה אינו כמו משפטו בנחבל לפי שבנערה ענין נוסף והוא הפגם והפגם ישלם אותו על פי עצמו ושמו משפט הצער כמו הפגם לאומרם בשבועות אנסת ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי ולא פתיתי משביעך אני ואמר אמן חייב ר' שמעון

פוטר שאינו משלם קנס ע"פ עצמו אמרו לו אע"פ שאינו משלם קנס ע"פ עצמו משלם בושת ופגם ע"פ עצמו ואילו לא יתחייב לשלם צער על פי עצמו היו חכמים אומרים לרבי שמעון אע"פ שאינו משלם קנס וצער ע"פ עצמו ואין לומר אילו היה מתחייב לשלם צער על פי עצמו היו אומרים משלם בשת ופגם וצער ע"פ עצמו לפי שתחלת המשנה אנסת ופיתית והשיבוהו בענין שהוא כולל לאונס ולמפתה והוא בשת ופגם לבד עכ"ל:
וכן בת שתבעה איש בדין וכו'. זה נלמד מהמשנה הנזכרת:

הלכה יג

אמרה לו אנסת וכו'. כתב הראב"ד אין כאן שבועה וכו'. ובנ"א מצאתי דמסיים בה ואי מיירי ביתומה אין כאן מודה מקצת כלל כיון דמפותה היא לדבריו דמדעתה עבד כנ"ל:
ואני אומר שאע"פ שהתשלומין אינם שלה מאחר שמה שזוכה בהם האב הוא על ידה שפיר מקריא תובע ומפורש במשנה ר"פ נערה (כתובות דף מ"א:) שאפילו כשאביה קיים היא העומדת בדין. ומ"ש ואי מיירי ביתומה אין כאן מודה במקצת כלל וכו' איני יודע איך כתב כן שהרי היא תובעתו בושת ופגם וצער והוא מודה בבשת ופגם וכופר בצער:
ומצאתי כתוב עוד בנ"א בהשגות וז"ל שהרי הודה במקצת הטענה א"א אני אומר שהצער לעצמה כעין שאר חבלות דצער דגופה לא זכי ליה רחמנא הילכך אין כאן מודה מקצת דהנך ג' דברים דאביה נינהו מה שהודה לאביה הודה ומה שכפר לה כפר ועוד אם טען אביה טענת שמא היא עכ"ל וכ"כ הטור בשם הראב"ד:
ואני תמה על מה שכתב שהצער לעצמה שהרי משנה שלימה שנינו ר"פ נערה שנתפתתה בשתה ופגמה וקנסה לאביה והצער בתפוסה ומשמע דצער נמי לאביה דקתני ברישא וכן פרש"י. ואפילו לפי מה שהוא ז"ל סובר שהצער לעצמה מה שהקשה שאין כאן מודה מקצת וכו' אינו דכיון דהני ג' דברים דידה הוו אלא דרחמנא זכינהו לאב שפיר מיקריא היא בעלת דבר וכמו שכתבתי בסמוך:

הלכה יד

שלשה דברים של מפתה וכו'. משנה ריש פרק נערה שנתפתתה:

הלכה טו

מ"ש מפותה או אנוסה שלא תבעה עד שבגרה. משנה שם.
ומ"ש או עד שנשאת. ברייתא שם (דף ל"ט) בא עליה ונשאת לעצמה וכתבו הרי"ף והרא"ש והוא שלא עמדה בדין קודם נישואין.
ומ"ש או עד שמת האב הארבעה דברים או הג' שלה. כתוב בהשגות א"א השלשה במפותה אם מת האב למה שלה וכו'. ושותא דמרן לא ידענא שהרי משנה שלימה היא

בפרק נערה שנתפתתה עמדה בדין עד שלא מת האב הרי הן של אב מת האב הרי הן של אחים לא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב הרי הן של עצמה:
עמדה בדין ותבעה אותו וכו' עד זכה בהם האב. שם במשנה:

הלכה טז

הבת שנתארסה וכו'. משנה פרק אלו נערות (כתובות דף ל"ח) נערה שנתארסה ונתגרשה ר"י הגלילי אומר אין לה קנס ר"ע אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה וידוע דהלכה כר"ע מחבירו ואע"ג דבברייתא קתני דקנסה לאביה פסק כר"ע דמתניתין ועוד דאיפסיקא התם הלכתא כרבי אלעזר דאמר כר"ע דמתני' ומשמע לרבינו דדוקא בקנס הוא דאמר ר"ע דהוי לעצמה אבל בושת ופגם הוי לאביה וכתב הרא"ש ואפשר דטעמיה מהא דאמרינן לקמן על בושת ופגם ואימא לדידה ומסיק דבשת ופגם לאביה משום דאי בעי מסר לה למנוול ולמוכה שחין והאי טעמא שייך נמי כשנתארסה ונתגרשה וקרא דלא אורסה לא קאי אלא אקנסא דכתיב בקרא אבל בושת ופגם יליף מדכתיב ונתן האיש השוכב וכו' הנאת שכיבה חמשים מכלל דאיכא בושת ופגם כמו בשאר חבלות אבל בהאי קרא לא כתיבי ומיהו נראה דגם בשתה ופגמה לעצמה מדקאמר רבי אלעזר ביתומה שנתארסה ונתגרשה המפתה פטור ואם איתא דבשתה ופגמה לאביה לא הוה ליה למיתני דמפתה פטור בסתם כיון דחייב בבשת ופגם והיינו טעמא משום דלענין גביית האב יש לבשת ופגם דין קנס משום דאיתקש לקנס דכתיב ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה תחת אשר עינה ודרשינן מהאי קרא מכלל דאיכא בשת ופגם ולענין גביית האב איתקוש דבמקום שהקנס לאב גם הוא לאב ומהאי טעמא תנן לקמן בפרק נערה לא הספיקה לעמוד בדין עד שמת האב הרי הן של עצמה ואבשת ופגם נמי קאי מדקתני הרי הן אלמא בשת ופגם אף על גב דממונא הן אין מורישן לבניו משום דאיתקוש לקנס לענין גביית האב הילכך נתארסה ונתגרשה כיון שנתמעט האב מלא אורסה מדין קנס נתמעט נמי מדין בשת ופגם והכל לעצמה והא דפריך גמרא ואימא לדידה ולא אמרי' איתקוש לקנס פר"י דדוקא בתר דידעינן שהם לאב מקשינן להו לכל דינם לגביית האב אבל משום ההוא היקשא לא מפקינן מינה למיתבינהו לאב והר"ן כתב כדברי רבינו:
נאנסה או נתפתתה ואחר כך נתקדשה לאחר וכו'. פרק אלו נערות בעיא דאיפשיטא:

הלכה יז

אני אומר שזה שנאמר בתורה וכו' והמכין בתו לכך הרי היא קדשה. . כתב הראב"ד אין דעתי מסכמת לזה וכו'. ואני אומר שאין הכרע מדברי ספרי שאין נקראת קדשה

אא"כ יושבת בקובה של זונות דכל שהיא מוכנת לזנות עם כל הבא אליה מיקריא קדשה שהיא לשון מזומנת לכך וזו היא שקראו בספרי מזנה שע"י שהיא מוכנת לכך גורמת שיתעוררו בני אדם לזנות. ומה שהביא ראיה מאיה הקדשה היא בעינים אם כוונתו ז"ל לומר דבעינים היינו קובה של זונות לע"ד איכא למימר דאיפכא איכא למשמע מינה דאם איתא דלא מיקריא קדשה אא"כ יושבת בקובה אמאי איצטריך למימר היא בעינים.

ועל מ"ש רבינו ואין קונסין אותו כתב הראב"ד ועוד שגם הוא מפותה ומדעתו עשה עכ"ל. ומ"מ יש לדקדק דמשמע מדברי רבינו הכא דאינו לוקה משום קדשה אא"כ היא מוכנת לכך ובפ"א מאישות כתב כל הבועל אשה לשם זנות בלא קידושין לוקה מן התורה לפי שבעל קדשה וצריך לדחוק שסמך שם על מה שכתב כאן:

פרק ג

הלכה א

המוציא שם רע על בת ישראל וכו' לוקה שנאמר ויסרו אותו. ברייתא פרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מ"ה:).

ומ"ש ואזהרה שלו מלא תלך רכיל בעמך. שם ואיכא מ"ד התם דאזהרתיה מונשמרת מכל דבר רע כלומר דהשמר פן ואל אינו אלא לא תעשה ורבינו עדיף ליה לאתויי מלא תלך רכיל דהוי לאו מפורש.

ומ"ש שהמאה סלעים הם כסף מזוקק. משנה פרק יש בכור (בכורות דף מ"ט:) מאה של מוציא שם רע בשקל הקודש במנה צורי.

ומ"ש ואם היתה יתומה הרי הן של עצמה. שם פלוגתא דאמוראי ופסק כרבא דבתרא הוא:

הלכה ב

והמוציא שם רע על הקטנה וכו'. בפרק אלו נערות (כתובות דף מ':) אמר ר"ל המוציא ש"ר על הקטנה פטור שנאמר ונתנו לאבי הנערה נערה מלא דבר הכתוב מתקיף לה רב אדא בר אהבה טעמא דכתב רחמנא נערה הא לאו הכי ה"א אפילו קטנה והא כתיב ואם אמת היה הדבר הזה וכו' וסקלוה וקטנה לאו בת עונשין היא אלא כאן נערה הא כל מקום שנאמר נער אפילו קטנה במשמע ופירש"י (דף מ"ד:) נערה מלא דבר הכתוב כל מקום כתיב נער וכאן כתיב נערה מלא להוציא את הקטנה. ויש לתמוה על רבינו שכתב דברי ר"ל כהוייתן דפיטורא דקטנה משום דנערה מלא דבר הכתוב ולא היה לו לתת טעם אלא משום דכתיב וסקלוה וקטנה לאו בת עונשין היא. וי"ל שלהיות ראיה זו

יותר פשוטה וקצרה נקטה. אך קשה שכתב והוציאו את בתולי הנערה נערה מלא דבר הכתוב וזה שלא בדקדוק שנערה בפסוק זה חסר והמלא הוא ונתנו לאבי הנערה.
ומה שכתב שהמוציא שם רע על הבוגרת פטור פשוט הוא שכל מקום שנאמר נערה ממעט הבוגרת וכדאמרינן גבי אונס ומפתה והכי תניא בפרק נערה שנתפתתה גבי מוציא ש"ר:

הלכה ג

אין דנין דין זה אלא בפני הבית וב"ד של כ"ג וכו'. משנה פירקא קמא דסנהדרין האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים המוציא שם רע בעשרים ושלשה מפני שיש בו דיני נפשות וידוע דהלכה כחכמים:

הלכה ה

(ד-ה) **ומצות עשה של תורה וכו' עד אשה הראויה לו**. נלמד מדין אונס שנתבאר בפ"א:
ומ"ש ולמה לא יבא עשה וידחה את ל"ת וכו'. בפרק אלו נערות (כתובות דף מ'):

הלכה ו

כיצד הוצאת שם רע וכו'. בפ' נערה שנתפתתה (כתובות דף מ"ו) כיצד הוצאת ש"ר בא לב"ד ואמר פלוני לא מצאתי לבתך בתולים אם יש עדים שזינתה תחתיו וכו' בסקילה זינתה מעיקרא וכו' נמצא ששי"ר אינו ש"ר הוא לוקה ונותן מאה סלע בין בעל ובין לא בעל ראב"י אומר לא נאמרו דברים הללו אלא בשבעל ופסק כראב"י שמשנתו קב ונקי ועוד דפשוטי הכתובים אתו כוותיה ועוד דבגמרא מסיק אינו חייב עד שיבעול כדרכה ויוציא שם רע בכדרכה.
ומ"ש מפי השמועה למדו שפרשה זו יש בה עדים זוממין וזוממי זוממין, שם:

הלכה ז

הוציא עליה שם רע והיא בוגרת וכו'. שם (כתובות דף מ"ה) נערה המאורסה שזינתה ומשבגרה הוציא עליה שם רע הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע וכו' היא וזוממיה מקדימין לבית הסקילה ותניא תו התם סרחה ולבסוף בגרה תידון בסקילה ובגמרא ואמאי נערה המאורסה אמר רחמנא והא בוגרת היא אמר רבי אלעא אמר קרא הנערה הנערה שהיתה כבר:

הלכה ח

כל נערה שאין לה קנס אם נאנסה וכו'. . **וכן הכותית שנתגיירה וכו' אפילו היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה וכו'**. משנה פרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מ"ד) היתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה ה"ז בסקילה ואין לה לא פתח בית האב

ולא מאה סלע ופירש רש"י ולא מאה סלע אם נמצא בעל שקרן ועדיו זוממין ובגמרא מנא הני מילי אמר ריש לקיש דאמר קרא ומתה לרבות הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה א"ה מילקא נמי נילקי ומאה סלע נמי לשלם אמר קרא ומתה למיתה נתרבתה ולא לקנס:

הלכה ט

קידש נערה וגירשה וכו'. וכן אם היתה יבמתו שכנסה וכו'. שם (דף מ"ו) בעי רב אשי הוציא ש"ר על נישואין [הראשונים] מהו על נשואי אחיו מהו פשוט מיהא חדא דתני רבי יונה את בתי נתתי לאיש הזה ולא ליבם ובעיא קמייתא דלא איפשיטא פסקה רבינו לקולא:

ומ"ש וכל הפטור אם רצה לגרש יגרש:

הלכה י

אינו חייב עד שיבעול אותה כדרכה ויוציא שם רע בכדרכה. מסקנא דגמרא שם בשם רבי יוחנן:

הלכה יא

וכן אם אמר לא מצאתיה בתולה וכו'. ומה שכתב ולא הביא עדים אלא באו מאליהן הרי זה פטור וכו'. פרק נערה שנתפתתה לא אמר לעדים באו והעידוני והם מעידים אותו מאליהן הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלע וכו' או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה:

הלכה יב

זה שנאמר בתורה ופרשו השמלה וכו'. שם אבל יש לתמוה שלא אמרו כן בגמרא אלא לרבנן דהוצאת ש"ר הוי בין בעל בין לא בעל אבל לראב"י דאמר אינו חייב אלא כשבעל אמרינן התם דדברים ככתבן. ומאחר שרבינו פסק כראב"י לא ה"ל לפרש כרבנן. ואפשר לומר דסבר רבינו דאע"ג דלראב"י דברים ככתבן יש במשמע לפרשם נמי כדפירשו אליבא דרבנן:

תשלום דיני מוציא ש"ר כתב רבינו בפרק ג' מהלכות איסורי ביאה (דין ח'):

סליקו הלכות נערה בתולה